

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/35/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015201399
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015201399.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: MUDr. Y. A., bytom Q. XXX/X, V., právne zastúpený BAKO JANČIAR
LEVRINC - advokáti, s. r. o., Advokátska kancelária so sídlom J. Kozáčeka 13, Zvolen, za ktorého koná ako konateľ advokát Mgr. L., proti žalovanému: Okresný úrad Zvolen, odbor starostlivosti o životné prostredie, so sídlom Nám. SNP 96/50, Zvolen, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-ZV-OSZP-2015/010059-rozh. zo dňa 14.09.2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27. januára 2016, č.k. 23S/165/2015-64, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27. januára 2016, č.k. 23S/165/2015-64, v napadnutej časti, týkajúcej sa náhrady trov konania, p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 27. januára 2016, č.k. 23S/165/2015-64, zrušil rozhodnutie žalovaného č. OU-ZV-OSZP-2015/010059-rozh. zo dňa 14.09.2015 podľa ust. § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Predmetom konania na krajskom súde bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného ako príslušného orgánu ochrany prírody č.j. OU-ZV-OSZP-2015/010059-rozh. zo dňa 14.09.2015, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobcu zo dňa 11.08.2015 o náhradu škody spôsobenej určeným živočíchom medveďom hneďým na jeho zdraví.

II.

Krajský súd zrušil rozhodnutie správneho orgánu a vrátil veci správneho orgánu na ďalšie konanie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci (ohľadom postupu v konaní) podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p., ktoré spočívalo v nesprávnej aplikácii príslušných ustanovení zákona č. 543/2002 Z.z. o

ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“), ak správny orgán vydal rozhodnutie nad rámec zákona, t.j. bez právneho podkladu na jeho vydanie. Krajský súd uviedol, že zásadne nesprávnou aplikáciou práva je taký postup správneho orgánu, keď správny orgán použil iný právny predpis, než mal použiť, alebo správny orgán správne použil právny predpis, ktorý však nesprávne vyložil. V danom prípade správny orgán síce použil správny právny predpis, ktorý však podľa názoru krajského súdu nesprávne vyložil, ak pristúpil k vydaniu rozhodnutia o zamietnutí žiadosti, ak pre takýto postup mu chýbal zákonný rámec. Konal tak v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Konštatoval, že vydanie rozhodnutia bez zákonného podkladu možno považovať za nesprávne právne posúdenie veci, teda omyl správneho orgánu v aplikácii práva, ktorý je upravený v § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p., ako samostatný dôvod pre zrušenie rozhodnutia správneho orgánu. Správny orgán svojím postupom v konaní porušil zásadu legality v správnom konaní, čo má za následok nezákonnosť rozhodnutia ako dôvod pre jeho zrušenie. Oproti iným prípadom zrušenia rozhodnutia v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci, súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi v žalobe uvedenými.

Podľa názoru krajského súdu správny orgán pochybil, ak vydal rozhodnutie tam, kde zákon nepredpokladá vydanie rozhodnutia. Konal tak nad rámec zákona. Na predmetné konanie sa totiž nevzťahuje zákon o správnom konaní, teda ani osobitné ustanovenia o rozhodnutiach. Je síce pravdou, že ustanovenie § 68 písm. p/ zákona upravuje, že okresný úrad „rozhoduje“ o nároku na náhradu škody podľa § 97 až § 102 zákona, avšak termín „rozhoduje“ je potrebné vykladať v tom, že posudzuje uplatnené právo na náhradu škody podanou žiadosťou v zmysle § 100 ods. 2 zákona vrátane doložených dokladov a podkladov k žiadosti, ktoré sú potrebné na posúdenie tohto nároku. Teda sa jedná o rozhodovanie o faktickom plnení alebo neplnení, pričom výsledkom posúdenia uplatneného nároku na náhrady škody je buď zaplatenie náhrady škody poškodenému v zákonom stanovenej lehote (§ 101 ods. 3 zákona), alebo neposkytnutie náhrady škody (§ 100 ods. 8 zákona), či nezaplatenie náhrady škody (§ 101 ods. 3 posledná veta zákona). Ak by náhrada škody poškodenému nebola poskytnutá (zaplatená), môže sa domáhať priznania náhrady škody na súde najskôr po uplynutí lehoty podľa § 101 ods. 3 zákona, najneskôr do troch rokov odo dňa, keď bola žiadosť poškodeného o poskytnutie náhrady podľa § 100 ods. 2 zákona orgánu doručená.

Ďalej krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že právna teória s vadným postupom správneho orgánu, ktorý vydáva rozhodnutie nad rámec zákona (na vydanie rozhodnutia chýba zákonný podklad) spája nulitu správneho aktu (ničotnosť), t.j. jedná sa o správny akt, ktorý v podstate neexistuje, nie sú s ním spájané žiadne právne účinky. Na nulitu správneho aktu súd musí vždy prihliadať ex offio. V takom prípade súd nie je viazaný rozsahom žalobných námietok a ani neposudzuje opodstatnenosť žalobných námietok, ktoré môžu smerovať len voči rozhodnutiu majúcemu povahu existujúceho rozhodnutia.

Krajský súd poukázal na to, že pokiaľ by súd akceptoval vydané rozhodnutie, napriek tomu, že zákon nepredpokladá vydanie predmetného rozhodnutia z dôvodov vyššie uvedených, v podstate by v rámci správneho súdnictva súd posudzoval tie isté otázky, ktoré sa stanú predmetom občianskeho súdneho konania v prípade, ak by poškodený využil možnosť domáhať sa priznania náhrady škody voči správne orgánu na všeobecnom súde. Účelom zákonodarcu zrejme nebolo pripustiť takúto dvojkolajnosť.

Tým, že krajský súd neposudzoval zákonnosť napadnutého rozhodnutia v zmysle uplatnených žalobných námietok, mal za to, že žalobca nemôže byť ukrátený na svojich právach, najmä na práve na súdnu ochranu, keď právna úprava mu umožňuje ako poškodenému domáhať sa voči správne orgánu priznania škody podľa tohto zákona na všeobecnom súde, v ktorom súdnom konaní sa vykonáva riadne dokazovanie na rozdiel od správneho konania o náhrade škody spôsobenej živočíchmi uplatnenej v zmysle ôsmej časti zákona č. 543/2002 Z.z. .V zmysle § 81 ods. 2 písm. o/ tohto zákona sa na konanie o náhrade škody podľa §§ 97 - 102 zákona nevzťahuje Správny poriadok, a teda ani proces dokazovania.

K zrušeniu rozhodnutia správneho orgánu krajským súdom došlo z dôvodu právnej istoty, keď súd zrušil rozhodnutie žalovaného majúce povahu nulitného rozhodnutia a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uviedol, že ak sa na predmetné konanie nevzťahuje Správny poriadok a nevyžaduje sa vydanie rozhodnutia, po zistení dôvodov pre nepriznanie uplatnenej náhrady škody postačuje žalovanému túto skutočnosť oznámiť bez vydania rozhodnutia. Je na vôli žalobcu, či v prípade, ak nedošlo k zaplateniu náhrady škody v termíne a za podmienok uvedených v § 101 ods. 3 zákona sa následne bude domáhať voči správnomu orgánu priznania škody podľa tohto zákona na súde (§ 102 ods. 1 zákona).

Z dôvodov hodných osobitného zreteľa, aplikujúc ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. krajský súd nepriznal žalobcovi náhradu trov konania, hoci formálne podľa výroku súd vyhovel petitu, pretože k zrušeniu rozhodnutia a vráteniu veci správnomu orgánu na ďalšie konanie súd pristúpil z iných ako namietaných dôvodov v žalobe.

III.

Rozhodnutie krajského súdu vo výroku o trovách konania včas napadol žalobca odvolaním a navrhol, aby odvolací súd napadnutý výrok rozhodnutia krajského súdu zmenil, tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 70,- Eur, titulom náhrady súdneho poplatku a na účet právneho zástupcu žalobcu trovy právneho zastúpenia vo výške 940,75 Eur, všetko do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Zároveň si žalobca uplatnil trovy odvolacieho konania.

Žalobca v súvislosti s nepriznaním trov konania v odvolaní namietal tú skutočnosť, že ako žalobca bol nútený podať žalobu na príslušný súd z dôvodu závažnej chyby v právnom posúdení veci zo strany žalovaného, čo konštatoval aj správny súd, pričom v dôsledku podania žaloby vznikli žalobcovi nevyhnutné výdavky trovy spočívajúce v zaplatenom súdnom poplatku a v trovách právneho zastúpenia, ktoré žalobca musel zaplatiť splnomocnenému advokátovi, keďže v predmetnej veci sa vyžaduje povinné právne zastúpenie. Takéto rozhodnutie súdu podľa názoru žalobcu vyvoláva dojem, ako by súd svojím rozhodnutím „chránil prostriedky štátneho rozpočtu“ na úkor (na škodu)

občana - fyzickej osoby, ktorá nemá inú možnosť ako sa brániť zásahom zo strany štátu ako podaním žaloby, a to za situácie, keď súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel, pričom súčasne uvádza, že správny orgán postupoval voči fyzickej osobe protizákonne a protiústavne. Vzhľadom na uvedené mal žalobca za to, že použitie ust. § 250k ods. 1 O.s.p. posledná veta, a teda, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie náhrad trov konania, v danom prípade neprichádza do úvahy. Žalobca doplnil svoje odvolanie písomným podaním doručeným súdu dňa 15.03.2016 a 26.10.2016.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu napadnutom odvolaním (ust. § 212 ods. 1 v spojení s ust. § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (ust. § 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa ust. § 492 ods. 2 zák. č. 162/2015 Správny súdny poriadok, odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa ust. § 250k ods. 1 O.s.p., ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené

záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.)

V.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu v časti výroku o trovách konania, ktorým súd prvého stupňa zrušil podľa ust. § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. rozhodnutie žalovaného č. OU-ZV-OSZP-2015/010059-rozh zo dňa 14.09.2015 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal poukazom na ust. § 250k ods. 1 posledná veta O.s.p.

Odvolací súd sa teda zameril na to, či rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá zákonu, teda či súd rozhodol o trovách na základe skutočného stavu veci a či rozhodnutie správne právne zdôvodnil.

Ustanovenie § 250k ods. 1 veta tretia O.s.p. umožňuje súdu, aby v rámci svojho uváženia v medziach tohto zákonného ustanovenia celkom alebo sčasti nepriznal náhradu trov konania úspešnému žalobcovi, ktorému inak náhrada trov konania patrí.

Dôvodom na aplikáciu uvedeného ustanovenia môžu byť len dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré Občiansky súdny poriadok neuvádza, pričom konkrétne dôvody, vzťahujúce sa na ten ktorý konkrétny prípad, ponecháva na úvahu súdu, ktorá však musí mať svoje zhmotnenie v odôvodnení rozhodnutia. Inak povedané z odôvodnenia rozhodnutia súdu, ktorý vo vzťahu k v konaní úspešnému žalobcovi použil tretiu vetu ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. a nepriznal mu náhradu trov konania, musia byť zrejmé dôvody, ktoré súd k takémuto skôr výnimočnému rozhodnutiu viedli, lebo právo úspešného účastníka na náhradu trov konania je imanentnou súčasťou práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V opačnom prípade by sa jednalo o ľubovôľu zo strany súdu, čo je v právnom štáte neprípustné.

Dôvod hodný osobitného zreteľa je neurčitý pojem, ktorý je treba vykladať vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam daného prípadu. Jednou z týchto okolností, ktoré súd pri aplikácii predmetného ustanovenia § 250k ods. 1 posledná veta O.s.p. o.i. posudzuje, je aj dôvodnosť podania žaloby z hľadiska hmotnoprávneho, pričom sa prihliada i na dôvody, ktoré viedli žalobcu k podaniu samotnej žaloby.

Krajský súd v priebehu konania zistil, že správny orgán svojím postupom v konaní porušil zásadu legality v správnom konaní, čo malo za následok nezákonnosť rozhodnutia ako dôvod pre jeho zrušenie, nad rámec žalobných námietok, ktoré krajský súd z uvedeného dôvodu ani neposudzoval, keďže tie môžu smerovať iba voči rozhodnutiu majúcemu povahu existujúceho rozhodnutia. V predmetnej veci správny orgán vydal tzv. ničotné rozhodnutie, s ktorým nie sú spájané žiadne právne účinky.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplývajú konkrétne okolnosti daného prípadu, na základe ktorých dospel krajský súd k rozhodnutiu o nepriznaní trov konania úspešnému žalobcovi, s ktorého právnym záverom sa stotožnil aj odvolací súd. Chybným postupom zo strany správneho orgánu nepochybne mohlo dôjsť k zmäteniu účastníka konania, navyše pokiaľ sa účastník konania spoliehal na to, že správne orgány konajú v súlade so zákonom a v jeho medziach. Napriek tomu však odvolací súd zastáva názor, že povinné právne zastúpenie je nevyhnutné práve na to, aby právny zástupca po právnom posúdení nároku vyplývajúceho z hmotnoprávneho predpisu zväzil ďalší postup. Nemožno sa stotožniť s názorom žalobcu, že nemal inú možnosť brániť sa zásahom zo strany štátu než podaním žaloby (podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p.), a to z nasledovného dôvodu; Z hmotnoprávneho predpisu Zákona o ochrane prírody a krajiny usporiadanie vzťahov priamo vyplývalo, keď bolo v prípade nezaplatenia náhrady škody zo strany správneho orgánu v termíne a za podmienok uvedených v ust. § 101 ods. 3 zákona ponechané na vôli žalobcu, či sa bude následne domáhať voči správne orgánu priznania škody podľa tohto zákona na všeobecnom súde (§ 102 ods. 1 zákona). Vzhľadom na uvedené podanie žaloby podľa druhej hlavy piatej časti žalobcom bolo z hľadiska hmotnoprávneho zjavne nedôvodné, pričom jej podaním nebol naplnený ani účel zákona o ochrane prírody a krajiny.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodnutie krajského súdu v napadnutej časti v zmysle ust. § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a v spojení s ust. § 219 ods. 1, 2 a s ust. § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval odvolací súd v zmysle ust. § 250k ods. 1, s § 246c ods. 1 a s § 224 ods. 1 O.s.p.. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal z dôvodu jeho neúspechu v tomto konaní.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.